Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ЕКОНОМІЧНА, КУЛЬТУРНА ТА ГУМАНІТАРНА ДИПЛОМАТІЯ КРАЇН ЄС

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність С3 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

освітня програма «Дипломатія та врегулювання конфліктів»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від «26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

_____ доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

Гарант освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

_____ проф. Сергій ЛИМАН
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2026 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія країн ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів» підготовки магістрів спеціальності С3 «Міжнародні відносини».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань про основні напрями та механізми дипломатичної діяльності країн ЄС в економічній, культурній та гуманітарній сферах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

1. Сформувати у студентів уявлення про сутність, принципи та особливості економічної, культурної та гуманітарної дипломатії держав ЄС.
2. Ознайомити здобувачів з інституційними засадами та основними суб'єктами дипломатичної діяльності країн Євросоюзу.
3. Розкрити основні напрями та механізми економічної дипломатії країн ЄС.
4. Ознайомити студентів з формами та інструментами культурної дипломатії держав Європейського Союзу.
5. Розкрити зміст, принципи та напрями гуманітарної дипломатії країн ЄС.

1.3. Кількість кредитів – 6

1.4. Загальна кількість годин – 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й	-
Лекції	
34 год.	-
Семінарські заняття	
21 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
125 год.	-
в тому числі індивідуальні завдання	
-	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні здобути такі компетентності:

- загальні компетентності:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- спеціальні компетентності:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК11. Здатність критично осмислювати та аналізувати глобальні, регіональні та локальні безпекові виклики у військово-політичному, соціально-економічному та гуманітарному вимірах.

1.7. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

1.8. Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з таких дисциплін, як: «Дипоматія та вирішення збройних конфліктів», «Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень», «Дипломатична служба та право зовнішніх зносин», «Запобігання конфліктам та миробудівництво».

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1.

Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія держав ЄС: концептуальні засади та принципи

Засоби «м'якої сили» та стратегічних комунікацій у дипломатії ЄС. Концептуальні засади дипломатичної діяльності держав Європейського Союзу. Поняття, сутність та взаємозв'язок економічної, культурної й гуманітарної дипломатії. Основні принципи дипломатії Європейського Союзу. Теоретичні підходи до визначення економічної, культурної та гуманітарної дипломатії. Сучасні виклики та тенденції розвитку дипломатії країн Європейського Союзу. Значення економічної, культурної та гуманітарної дипломатії ЄС для формування міжнародного іміджу та реалізації зовнішньополітичних інтересів.

Тема 2.

Економічна дипломатія країн Європейського Союзу: національні моделі та інструменти міжнародного економічного співробітництва

Національні моделі економічної дипломатії держав ЄС та особливості їх формування. Інституційне забезпечення економічної дипломатії на національному та європейському рівнях. Торговельна дипломатія держав ЄС як інструмент розвитку міжнародного економічного співробітництва. Інвестиційна дипломатія та механізми залучення іноземного капіталу державами Європейського Союзу. Експортне сприяння та підтримка країнами ЄС національного бізнесу на зовнішніх ринках. Інструменти економічної дипломатії у формуванні міжнародної конкурентоспроможності країн ЄС. Економічні переговори та укладання міжнародних торговельно-економічних угод. Роль дипломатичних представництв у просуванні економічних інтересів держав ЄС.

Тема 3.

Особливості культурної дипломатії та формування міжнародного іміджу країн Євросоюзу

Культурна дипломатія як інструмент формування позитивного міжнародного іміджу держави. Основні моделі та підходи до реалізації культурної дипломатії в країнах ЄС. Роль культури, мистецтва, освіти та науки у розвитку міжнародних зв'язків. Роль культурних центрів, інститутів та дипломатичних представництв країн ЄС у просуванні національної культури. Міжнародні культурні заходи, програми обмінів та освітні проєкти як інструменти культурної дипломатії держав Євросоюзу. Європейська культурна спадщина як ресурс формування міжнародної привабливості країн ЄС. Публічна дипломатія та особливості її здійснення країнами ЄС.

Тема 4.

Гуманітарна дипломатія країн ЄС: національні підходи, принципи та ініціативи

Історичні аспекти процесу формування національних підходів до гуманітарної дипломатії. Гуманітарна дипломатія у врегулюванні конфліктів, підтримці миру та розвитку міжнародного діалогу. Гуманітарна допомога та міжнародне співробітництво у подоланні наслідків криз і надзвичайних ситуацій. Гуманітарна допомога як інструмент міжнародної взаємодії та солідарності. Забезпечення гуманітарних потреб як один із пріоритетів дипломатичної діяльності держав Євросоюзу. Принципи гуманітарної дипломатії та їх реалізація у зовнішній політиці країн ЄС. Національні моделі та особливості гуманітарної дипломатії провідних держав Європейського Союзу. Роль дипломатичних установ та неурядових структур у реалізації гуманітарних ініціатив країн ЄС. Національні та спільні гуманітарні ініціативи країн ЄС та особливості їх реалізації.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія держав ЄС: концептуальні засади та принципи	46	8	8			30
Тема 2. Економічна дипломатія країн Європейського Союзу: національні моделі та інструменти міжнародного економічного співробітництва	53	10	8			35
Тема 3. Особливості культурної дипломатії та формування міжнародного іміджу країн Євросоюзу	41	8	3			30
Тема 4. Гуманітарна дипломатія країн ЄС: національні підходи, принципи та ініціативи	40	8	2			30
Усього годин	180	34	21			125

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	**Назва теми**	Кількість годин
1–4	Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія держав ЄС: концептуальні засади та принципи	8
5–8	Економічна дипломатія країн Європейського Союзу: національні моделі та інструменти міжнародного економічного співробітництва	8
9–10	Особливості культурної дипломатії та формування міжнародного іміджу країн Євросоюзу	3
11	Гуманітарна дипломатія країн ЄС: національні підходи, принципи та ініціативи	2
	Разом	21

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія держав ЄС: концептуальні засади та принципи *Завдання*: дослідити основні принципи дипломатії ЄС; розглянути концептуальні засади дипломатичної діяльності держав Європейського Союзу; з'ясувати основні поняття, сутність та взаємозв'язок економічної, культурної й гуманітарної дипломатії; оцінити роль економічної, культурної та гуманітарної дипломатії у процесі формування міжнародного іміджу держави.	30
Тема 2. Економічна дипломатія країн Європейського Союзу: національні моделі та інструменти міжнародного економічного співробітництва *Завдання*: дослідити національні моделі економічної дипломатії провідних держав ЄС; розглянути особливості інституційного забезпечення економічної дипломатії на національному та європейському рівнях; з'ясувати роль торговельної дипломатії як інструменту розвитку міжнародного економічного співробітництва країн ЄС; висвітлити механізми, які застосовуються державами Євросоюзу для залучення іноземних інвестицій; дослідити роль дипломатичних представництв у просуванні економічних інтересів держав ЄС.	35
Тема 3. Особливості культурної дипломатії та формування міжнародного іміджу країн Євросоюзу *Завдання*: з'ясувати роль та місце культурної дипломатії як інструменту формування міжнародного іміджу держав ЄС; висвітлити основні підходи до реалізації культурної дипломатії в країнах ЄС; з'ясувати роль культурних центрів, інститутів та дипломатичних представництв у просуванні національної культури країн ЄС.	30
Тема 4. Гуманітарна дипломатія країн ЄС: національні підходи, принципи та ініціативи *Завдання:* розглянути історичні аспекти процесу формування гуманітарної дипломатії країн ЄС; з'ясувати принципи гуманітарної дипломатії держав Євросоюзу; дослідити національні моделі та особливості гуманітарної дипломатії країн Європейського Союзу; висвітлити роль дипломатичних установ та неурядових структур у реалізації гуманітарних ініціатив країн ЄС; дослідити роль та місце гуманітарної дипломатії у врегулюванні конфліктів, підтримці миру та розвитку міжнародного діалогу.	30
Разом	125

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачені навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під методом навчання розуміється спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності викладача, спрямованої на досягнення мети вивчення дисципліни, вирішення завдань виховання і розвитку студента в процесі навчання. Тобто, це – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) семінарські заняття, в) самостійна робота студентів, г) консультації.

На основі підходу за джерелами знань розмежовують три групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

До словесних відносяться: лекцію, розповідь; пояснення; бесіду, яку за місцем у навчальному процесі, розрізняють на вступну, поточну й підсумкову.

Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації, ілюстрації та спостережень.

Практичні методи навчання (доповіді, презентації) спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу.

За характером логіки пізнання в навчальному процесі природно використовуються методи, відповідні логіці. Це – аналіз, синтез, індукція, дедукція. Вони можуть діяти й у певному взаємозв´язку.

Залежно від рівня розумової активності студентів виділяють такі методи навчання: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), пошуковий, дослідницький.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та семінарських занять;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати результати дослідницької роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Сума балів, які студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється на основі проведення залікової роботи. Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти протягом семестру повинен набрати не менше 15 балів (поточна успішність). В умовах дії обставин непоборної сили, як виняток, студент може бути допущеним з меншою кількістю балів.

Залік складається в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія країн ЄС». Залікова робота включає 40 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка, яку здобувач вищої освіти має можливість отримати за результатами залікової роботи, складає 40 балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль та самостійна робота											Разом	Залік	Сума балів
Т1				Т2				Т3		Т4	60	40	100
С1	С2	С3	С4	С5	С6	С7	С8	С9	С10	С11			
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5			

Т1, Т2 ... Т4 – теми розділів

С1, С2…С11 – семінарські заняття

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі виступів студентів під час семінарських занять. На семінарських заняттях № 1–5 студент може отримати від 1 до 6 балів, на семінарських заняттях № 6–11 студент може отримати від 1 до 5 балів. Максимально студент може отримати 60 балів.

Залік оцінюється в 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів з вивчення дисципліни складає 100 балів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	**Критерії поточного оцінювання знань студентів**
6 – 5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає; відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь обов’язково супроводжується інформативною презентацією.
4	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час виступів, розкриваючи зміст питань; відповідаючи на запитання студент виявляє знання матеріалу; в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання, допускаючи, при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; відповідь супроводжується презентацією, в якій містяться деякі неточності.

3	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час виступів викладає його основний зміст, виявляє знання матеріалу, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; під час підготовки відповіді не була використана рекомендована література; у відповіді допущено суттєві неточності та помилки; відповідь супроводжується презентацією, в якій містяться значні неточності.
2	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на семінраському занятті, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу; відповідь не супроводжується презентацією.
1	Студент досить слабо володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; презентація відсутня.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, заліку, інших видів оцінювання.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до семінарських занять дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	Зараховано
70 – 89	
50 – 69	
0– 49	Не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барановська ВМ. Роль економічної дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності країни. *Економіка та держава*. 2012. № 2. С. 24 – 26.
2. Бохан А.Б. Дипломатія Європейського Союзу та еко-брендинг країн. *Збалансоване природокористування.* 2019. № 2. С. 50 – 56.
3. Вергун В.А. Забезпечення інтересів національного бізнесу засобами економічної дипломатії (на прикладі Німеччини). *Теоретичні та прикладні питання економіки.* Вип. 24. С. 61 – 68.
4. Габро І., Бикова А. Інституційне забезпечення та інструменти культурної дипломатії. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2023. Вип. 5. С. 55 – 62.
5. Ганзій О. Публічна дипломатія держав середньої сили: приклад Швеції. *Травневі студії 2021: історія, міжнародні відносини, філософія. Секція 3. «М'яка сила» та сучасна публічна дипломатія*. С. 117 – 120.
6. Глібова С. «Іміджева дипломатія» Італії. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2019. Вип. 84. С. 112–123.
7. Козачок Т.С. Культурна дипломатія як інструмент міжнародного економічного співробітництва. *Актуальні проблеми сталого розвитку* / ISSN: 3041-1807 (online) / 2026. Т. 3. № 6. С. 339 – 347.
8. Костиря І.О. Європейський освітній процес і культурна дипломатія. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2026. Вип. 17. С. 117–126. doi: https://doi.org/10.31866/2616-745X.17.2026.360716.
9. Культурна дипломатія. Навчальний посібник / За заг. ред. І. Матяш та В. Матвієнка. Київ, 2021. 252 с.
10. Культурна політика Європейського Союзу. Хрестоматія: навч. посіб. / Упорядники: Кеда М.К., Соломенна Т.В. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2022. 468 с.
11. Кухарик В.В. Аналіз угод ЄС про вільну торгівлю як один із інструментів економічної дипломатії ЄС. *Економіка і регіон. Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2023. № 3 (90). С. 38 – 44.
12. Левченко Н.М., Антонова Л.В. Економічна дипломатія як запорука національної безпеки держави. *Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток»*. 2020. № 5. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.2
13. Мателешко Ю.П. Культурний напрям «м'якої сили» Німеччини в Україні: інституційний вимір. *Міжнародні та політичні дослідження.* 2023. Вип. 36. С. 84–93.
14. Михайлюк Н. Культурна дипломатія ЄС як інструмент «м'якої сили» в умовах глобальної конкуренції. *Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис.* 2026. Чис. 34. С. 184 – 192.

15. Окладна М.Г, Перевалова Л.В., Генкул Ю.В. Гуманітарна дипломатія: історія становлення та сучасність. *Право та інноваційне суспільство. Актуальні питання цивільного, міжнародного та права ЄС*. 2021. № 2 (17). С. 43 – 49.
16. Сербіна Н.Ф., Кучмій О.П. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 100 (Ч. І). С. 122 – 131.
17. Солових Є. Культурна та публічна дипломатія Європейського Союзу як інструмент політичного впливу на Україну в сучасних умовах. *ГРАНІ.* 2025. Т. 28. № 3. С. 68 – 77.
18. Туризм та публічна дипломатія: монографія / за заг. ред. А.Ю. Парфіненка. Суми: Університетська книга, 2026. 396 с.
19. Турчинський А. Зовнішня культурна політика Німеччини як інструмент «м'якої сили». *Збірник матеріалів ІІІ Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених «Травневі студії: історія, міжнародні відносини, філософія» (23 квітня 2021 р.).* Вінниця, 2021. С. 124 – 127.
20. Ціватий В., Шаповалова О. Дипломатія та Європейська служба зовнішньої діяльності (ЄСЗД): політико-інституційний аспект. *Зовнішні справи*. 2013. № 3. С. 42–45.
21. Чернишова Л.О. Наднаціональні механізми економічної дипломатії Європейського Союзу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. *Міжнародні економічні відносини.* 2024. № 2 (43). С. 107 – 111.
22. Хмель А.О. Зовнішня політика країн Європейського Союзу: методичні вказівки / А.О. Хмель. Миколаїв: Видво ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 152 с.
23. Kukharyk V., Nübling T. The role of economic diplomacy in the system of modern international economic relations. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Economics»*. 2021. Vol. 8. № 2. P. 35–44.

Допоміжна

1. Буглай Н.М. Формування зовнішньополітичної стратегії та реалізація пріоритетних напрямів зовнішньої політики Республіки Польща (1995 – 2005 рр.). Дис. … докт. іст. наук. Спец. 07. 00. 02 – Всесвітня історія. Київ, 2018. 493 с.
2. Гірман А.П., Волкова В.А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. *Політичні інститути та процеси. 2020.* Вип. 6. С. 13 – 16.
3. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навчальний посібник / за ред. В.В. Копійки. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
4. Кобилянська Л.М. Особливості формування спільної енергетичної політики країн Європейського Союзу. *Глобальні та національні проблеми економіки.* Вип.1. 2014. С. 16 – 21.
5. Кубатко О.В. Торговельна політика ЄС та Україна: навчальний посібник / О.В. Кубатко, Т.В. Пімоненко. Суми: Сумський державний університет, 2019. 143 с.
6. Мамалига О.О. Трансформація економічної дипломатії в міжнародних економічних відносинах. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2015. № 1 (30). С. 442 – 454.
7. Мартинов А. Європейський Союз у постмодерній системі міжнародних відносин. *Європейські історичні студії.* 2022. № 22. С. 23 – 39.
8. Мартинов А. Формування та реалізація політики Європейського Союзу щодо близькосхідного регіону. *Європейські історичні студії.* 2018. № 11. С. 28 – 53.
9. Павлишин Л.П. Зовнішня політика Чеської Республіки: становлення та пріоритетні напрями розвитку (1993 – 2004 рр.): монографія. Ужгород, РІК-У, 2021. 224 с
10. Священко З. Міграційна політика Європейського Союзу щодо країн Північної Африки. *Європейські історичні студії*. 2019. № 13. С. 67 – 83.

11. Федулова С.О., Резяпов К.І. Воднева дипломатія та геополітика енергетичної трансформації. *European Vector of Economic Development.* 2024. № 2 (37). С. 116 – 130.
12. Фліссак К.А. Економічна дипломатія. Навч. посібн. Тернопіль: «Новий колір», 2013. 440 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Мелешко А., Онацький М. Туризм як інструмент культурної дипломатії Франції. *Туризм та публічна дипломатія: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Міжнародного дня багатосторонності і дипломатії в ім'я миру (1 травня 2026 р., Харків) [Електронний ресурс]* / редкол.: А.Ю. Парфіненко [та ін.]. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2026. С. 94 – 98. URI https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26451
2. Перелигін Є. Чи стане культурна дипломатія справжньою «м'якою силою» держави: досвід Італії та перспективи України. 2018, 10 вересня. *LB.UA.* URL: https://lb.ua/blog/perelygin_evgen/407073_chi_stane_kulturna_diplomatiya.html
3. Пількевич В. Культурні та природні пам'ятки Франції у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. *Європейські історичні студії.* 2026. № 35. С. 110 – 119. URL: http://eustudies.history.knu.ua/uk/kulturni-ta-prirodni-pam-yatki-frantsiyi-u-spisku-vsesvitnoyi-spadshhini-yunesko/
4. Трофименко М.В. Публічна дипломаті Італійської Республіки. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2020. Вип. 27. С. 150–162. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4157
5. Туризм та публічна дипломатія: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Міжнародного дня багатосторонності і дипломатії в ім'я миру (1 травня 2026 р., Харків) [Електронний ресурс] / редкол.: А.Ю. Парфіненко [та ін.]. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2026. 204 с. URI https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26451

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Економічна, культурна та гуманітарна дипломатія країн ЄС» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=19113.